

Redovisning - resebidrag inom teater

Resa till Peru 1-20 maj 2013.

Christina Samson & Karin Gillberg, skådespelare

I maj besökte vi, Christina Samson och Karin Gillberg, Peru. Vår huvudtanke med resan var att åka till Mosoq Runa (ett barnhem) i Urubamba för att besöka barnen som lever där och för att se hur deras verksamhet fungerar. Vi ville också möta Gabriela Meneses som drivit projektet Intiqchurinkuna. Vi ville undersöka om det fanns intresse och möjligheter för att arbeta med teater tillsammans med barnen på barnhemmet samt att skapa kontakter inför ett framtida större projekt inom teater, både med Mosoq Runa och genom Gabriela. Under resans gång fick vi flera nya viktiga kontakter och hade många givande möten med personer som arbetar med barn och/eller kultur. Inte alltid med *barnkultur*, men vi upplevde att de alltid var otroligt intresserade av, ville och längtade efter teater för barn. Under våra samtal framkom det att de såg fram emot att möta teater både genom rena teaterföreställningar men också i workshops där barnen själva får vara delaktiga.

Vår resa bestod av två delar. Den första var i Urubamba där vi besökte Mosoq Runa. Vi besökte barnhemmet under ett par dagar och lekte med barnen, visade dem video från Teater Tittuts föreställningar i Sverige och genomförde workshops. Vi delade upp barnen i två grupper; yngre och äldre. Där fick de prova på enkla teaterövningar, sinnesövningar, skuggspel och även att klä ut sig och skapa egna "karaktärer". Vi arbetade även med massage och tillitsövningar. För många av dem var det första gången de kom i kontakt med teater och det var en utmaning både för oss och för dem. Under och efter workshopen tyckte vi att det blev otroligt tydligt att de behöver arbeta mer med att vara i och lära känna sina kroppar. Det blev också tydligt att det fanns en stark längtan efter fantasi, sagor och efter att få uttrycka sig.

Genom svenska konsulatet i Lima fick vi även kontakt med "Sol Y Luna", en skola i Urubamba som drivs av en fransk kvinna. Vi fick möjlighet att besöka dem och träffa vice rektor Carmela Lucich. Denna gång hade vi tyvärr inte någon möjlighet att ha en workshop på skolan. På Sol Y Luna arbetar de kontinuerligt med bild, dans och har estetiska ämnen på schemat men även här upplever man sig ha en brist på teaterupplevelser, både i undervisningen och i form av teaterföreställningar.

I Urubamba träffade vi också Gabriela Meneses som vi hade kontakt med innan resan. Hon har arbetat med barnteater tidigare men de senaste 10-15 åren mer inriktat sig på att driva och producera olika projekt där barn själva har fått spela teater. Gabriela har även gjort samarbeten med Mosoq Runa kring en teaterfestival i regionen där dels professionella grupper visat föreställningar och dels barnen själva spelat. De senaste fem åren har hon arbetat med en skola i en liten by i Usabamba. Alla elever mellan 10-12 år får möjlighet att delta i teaterprojektet. I år arbetar de 4 veckor under sommaren med en regissör från Lima, Lucho Ramirez. Efter det visar de föreställningen i Cuzco på en teaterfestival. De kommer även att resa till Lima med föreställningen längre fram i höst. Föreställningen bygger på en gammal myt som är välkänd i alla byar i regionen och projektet lär dem om deras egen historia, stärker deras självförtroende och ger framförallt kultur till byar som väldigt sällan får besök eller ens uppmärksammas. Gabriela har i nuläget helt lämnat över arbetet till Lucho Ramirez och vi fick följa med

honom till byn Usmbamba för att se hur han arbetar. Det var spännande och påminde mycket om hur vi arbetar med barn och ungdomar hemma i Sverige.

Under andra delen av resan besökte vi Cuzco. Här träffade vi Grupo Darte, en frigrupp som arbetar med många olika former (akrobatik, dans, teater) men främst dockteater. De turnerar runt i regionen och spelar både i skolor och ger offentliga föreställningar. De har också kurser för barn. Det var otroligt intressant att höra om deras arbetsvillkor och svårigheterna att överleva som frigrupp eftersom vi båda arbetar i liknande grupper i Sverige.

Vi mötte också Armando Aguayo som är kulturchef för Cuzco-regionen. Armando är den förste som innehar tjänsten som kulturchef och han har arbetat med att bygga upp sin avdelning under ett antal år. Han är en man med massor av idéer. Bl.a. har han dragit igång ett teaterprojekt ute på sjukhus, ett antal festivaler och han arbetar för att grupper ska komma ut till de små byarna i bergen. Tyvärr är det ett väldigt svårt arbete då det knappt finns några pengar. Han kämpar ständigt för att teater och konst skall få en större del av kulturbudgeten eftersom den största delen av den kakan går till restaureringen av Inka-ruiner.

Det pågick en stor kulturfestival då vi var i Cuzco med inbjudna grupper ifrån hela södra Peru. De visade traditionella danser, kläder, masker och sjöng sånger från de olika regionerna. På så vis fick vi verkligen ta del av Peruansk kultur. Vi bodde även i homestay hos en familj och fick på det sättet ta ytterligare del av det peruanska vardagslivet.

Erfarenheter

Christina: "Det känns svårt att säga vilka erfarenheter vi fått av resan redan nu. Det kommer nog att märkas under tiden i mitt arbete här hemma. Speciellt under sommaren tror jag då jag arbetar på ett teaterkollo. Den största upptäckten som jag ständigt slås av är hur mycket teater kan öppna upp och ge barn. Det ger dem möjligheter att uttrycka sig på nya sätt och finna sina kroppar. Deras fascination av att få drömma sig bort i en föreställning och lyckan av att vara med i en workshop och där få testa själva. För mig också den otroliga svårigheten i att försöka förklara och "lära ut" teater till en helt teaterovan grupp. Hitta sätt att fånga dem på och gå tillbaka till verkligen grundläggande övningar. Det tar jag med mig, känslan av att börja från noll. Även erfarenheten av att vända läget – från början ville barnen inte vara med alls, sen ville de inte att vi skulle åka.

Det var fint att träffa andra konstnärer i ett annat land som arbetar med barn och höra om hur de tänker kring barn och teater. I vissa delar tänkte vi väldigt lika, använde till och med samma övningar och på andra delar tänker vi helt olika. En konkret sak är en övning som jag vill pröva på kollo i sommar."

Karin: " När jag kom hem från Peru spelade jag ytterligare några veckor av föreställningen *Nu är vi Gorillor -låtsas vi* på Dockteatern Tittut. Jag minns att när jag under den första föreställningen efter hemkomsten mötte ett par barnögon slogs jag av känslan att vi alla är en och samma. På samma vis blev jag i arbetet med barnen i Peru påmind om t.ex. mitt arbete med *Share Music*. Där arbetar vi ständigt med att hitta nya uttryck som ersätter det talade språket, eftersom det ofta är en barriär om man inte

behärskar det. På samma vis var det här; vi strävade efter att nå fram till varandra och efter att uttrycka våra historier med de kroppar, språk och övningar som vi hade att tillgå. Vad jag vill säga med detta är att den här resan än en gång har tydliggjort vilken fantastisk konstart teater är när det gäller att mötas över alla gränser. Resan har stärkt min tro på teater som en förenande kraft. Den har också öppnat mina ögon när det gäller att se möjligheterna till att skapa samarbeten internationellt. Jag upplevde att intresset av att göra utbyten, eller att få besök av oss igen, var enormt. Jag tror inte att vi i Sverige ska åka dit och "lära dem" hur man spelar teater, men jag tror att vi har medel och möjlighet att kunna resa dit och tillsammans skapa situationer som man i Peru inte har råd att prioritera. I det mötet tror jag att något ännu större kan uppstå. Jag är väldigt tacksam över det vi fick möjligheten att genomföra och uppleva. Jag tror att det är början på något fantastiskt."

Framtiden

Vi såg detta som en researchresa. Vi undersökte utifrån frågorna "Hur ser barnteatern ut i Peru? Finns det ett intresse av att vi ska komma hit och arbeta igen?"

Båda frågorna fick vi svar på. Under resan har vi fått många bra kontakter och flera av de ställen vi besökte vill att vi ska komma tillbaka. Det känns som vi har fått se så olika delar av arbetet med barn i Peru. Vi hann träffa volontärer på foster- och barnhem, barn i privata skolor, frilansande konstnärer som driver egna projekt på landsbygden, konstnärer i frigrupp och en kulturchef. Alla delar är lika intressanta att arbeta vidare med och alla är i behov och har intresse av att någon kommer dit och skapar teater. Vi önskar att det skulle kunna vara möjligt att göra en pjäs på spanska som man kan åka ut med till skolorna och spela för barnen. I samband med den skulle vi även vilja hålla i workshops där de själva får vara med och upptäcka teaterns möjligheter.

En annan tanke vi hade med vår resa var att knyta band mellan våra kontakter i Sverige; dvs. fria teatergrupper i Stockholm, och våra kontakter i Peru. Gällande detta har Karin Gillberg, som arbetar på Dockteatern Tittut, haft ett föredrag efter sin hemkomst till Sverige på sin arbetsplats om resan till Peru. Styrelse och ledning är mycket intresserade av att gå vidare utifrån de kontakter som vi skapat, så vår förhoppning är givetvis att frekvensen av kulturutbyten mellan Sverige och Peru skall öka i och med detta.

Vi tror helt enkelt att det finns många trådar att dra i, och många möjligheter att utveckla samarbeten. Både för oss två och för andra kulturutövare i Sverige.

Kontakter

Vi tror att alla personer vi träffade skulle kunna vara intressanta för andra som vill åka till Peru. Om man vill träffa en teatergrupp som är intresserade av utbyten rekommenderar vi framförallt Grupo Darte. De har kontakter till flera grupper både i Lima och Cuzco och kommer gärna i kontakt med andra konstnärer. Dessutom är de professionella och deras medlemmar arbetar redan över hela världen. De nås lättast på mail: grupodarte@yahoo.es
Eller via Grupo Dartes facebookside.

Armando Aguayo är också en väldigt bra kontakt om det finns färdiga föreställningar som man vill turnera med. Han har ett otroligt kontaktnät och kan hjälpa till att lägga upp en turné i regionen. Armando nås på mail: armandoculturaparatodos@gmail.com
Och: laguayo@DRC-cusco.gob.pe

Det finns generellt sett mycket vilja och längtan efter teater men även efter dans och egentligen all typ av scenkonst. (Problemet är bara att det inte finns några pengar att finansiera verksamheten med.)

Exempel på personer att kontakta för besök är skolan "Sol y Luna" i Urubamba, som är mycket intresserade av interkulturella besök. De nås lätt via deras vice-rector Carmela på mail: info@colegiosolyluna.com

Hur det framgick att projektet fått stöd av Konstnärsnämnden:

I samtliga möten med personer i Peru har vi berättat om Konstnärsnämnden och hur vi fått stöd för vårt resa och research.

Även under Karins anförande på Dockteatern Tittut redogjorde hon tydligt att projektet var finansierat av Konstnärsnämnden.

Slutligen:

Att stort, varmt TACK för att ni gav oss möjligheten att genomföra vår resa.
Fortsättning följer...!

Christina Samson & Karin Gillberg,